

ASALARI ZOTLARI VA ULARNING XARAKTERISTIKASI.

Azizov Rahmatillo Olimjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti Agrar qo'shma fakulteti talabalasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada biz eng keng tarqalgan va diqqatga sazovor asalari zotlarining xususiyatlari va xususiyatlarini o'rganib, asalari zotlari dunyosiga kirib boramiz. Yumshoq italyan asalarilaridan tortib, chidamli rus asalarilari va mehnatkash Karniolan asalarilargacha, har bir zot dasturxonga o'ziga xos narsalarni olib keladi. Turli xil asalari zotlari va ularning o'ziga xos fazilatlari haqida bilib, biz bu ajoyib mavjudotlar va ularning ekotizimimizda o'ynaydigan muhim rolini chuqurroq tushunishimiz mumkin.

Kalit so'zlar: ekologik holat, ekotizim, changlatuvchi, atrof-muhit, asalari, asal.

Аннотация: В этой статье мы углубимся в мир пчеловодства, изучая особенности и характеристики наиболее распространенных и заслуживающих внимания видов пчеловодства. От нежных итальянских пчел до выносливых русских пчел и трудолюбивых карниолских пчел — каждая порода приносит что-то уникальное. Узнав о различных породах пчел и их уникальных качествах, мы сможем глубже понять этих удивительных существ и ту важную роль, которую они играют в нашей экосистеме.

Ключевые слова: экологическое состояние, экосистема, опылитель, окружающая среда, пчелы, мед.

Abstract: In this article, we will delve into the world of beekeeping, exploring the features and characteristics of the most common and notable beekeeping breeds. From gentle Italian bees to hardy Russian bees and hardworking Carniolan bees, each breed brings something unique to the table. By learning about the different breeds of bees and their unique qualities, we can gain a deeper understanding of these amazing creatures and the important role they play in our ecosystem.

Key words: ecological condition, ecosystem, pollinator, environment, bees, honey.

Asalarilar bizning ekotizimimizda changlatuvchi sifatida muhim rol o'ynaydi va mevalar, sabzavotlar va gullarning o'sishiga hissa qo'shadi. Turli xil asalari zotlari mavjud bo'lib, ularning har biri o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, ularni asalarichilar va atrof-muhit uchun noyob va qimmatli qiladi. Turli xil asalari zotlarini va ularning xususiyatlarini tushunish asalarichilar uchun o'z uyalarini samarali boshqarish va tadqiqotchilar uchun bu muhim hasharotlarning xilma-xilligi va xatti-harakatlarini o'rganish uchun juda muhimdir. Asalarilar har xil zotlarga ega bo'lgan jozibali mavjudotlar bo'lib, ularning har biri o'ziga xos xususiyatlar va xususiyatlarga ega. Bu

turli xil asalari zotlari yillar davomida asal ishlab chiqarish, changlatish yoki temperament kabi aniq maqsadlar uchun tanlab yetishtirildi. Ushbu maqolada biz asalarilarning eng keng tarqalgan zotlari va ularning ajralib turadigan xususiyatlarini ko'rib chiqamiz. Italiyalik asalarilar yumshoq tabiati va yuqori mahsuldorligi bilan asalarichilarning eng mashhur asalari zotlaridan hisoblanadi. Ular ajoyib asal ishlab chiqarishi va kasalliklarga chidamliligi bilan mashhur. Italiyalik asalarilar ochiq sariq rangga ega, bu ularni uyada osongina tanib olish imkonini beradi. Shuningdek, ular to'planishga kamroq moyil bo'lib, ularni asalarichilik operatsiyalari uchun ideal qiladi. Sloveniyaning Karniola hududidan kelib chiqqan karniolan asalarilar o'zgaruvchan atrof-muhit sharoitlariga moslashish qobiliyati uchun qadrlanadi. Ular o'zlarining xotirjam temperamenti va kuchli ish odob-axloqi bilan mashhur. Karniolan asalarilar eng zo'r ozuqa topuvchilardir va sovuqroq iqlim uchun juda mos keladi. Shuningdek, ular zararkunandalar va kasalliklarga chidamli bo'lib, asalarichilar uchun mashhur tanlovdir. Buckfast asalarilar birodar Adam tomonidan Angliyadagi Buckfast Abbeyda yaratilgan gibrid zotdir. Bu asalarilar o'zlarining yumshoq xulq-atvori, yuqori asal ishlab chiqarishi va kasalliklarga chidamliligi bilan mashhur. Buckfast asalarilar ajoyib ozuqa topuvchilardir va tijorat asalarichilik operatsiyalari uchun juda mos keladi. Ular, shuningdek, turli xil ekologik sharoitlarda rivojlanish qobiliyati bilan mashhur. Rus asalarilar, nomidan ko'rinib turibdiki, Rossiyadan kelib chiqqan va asalarilar koloniyalariga ta'sir qiluvchi keng tarqalgan zararkunandalar - Varroa oqadilar qarshiligi bilan mashhur. Rus asalarilar turli iqlim sharoitlariga juda moslashadi va sovuqroq hududlar uchun juda mos keladi. Shuningdek, ular kuchli immun tizimi va qattiq qishdan omon qolish qobiliyati bilan mashhur. Afrikalik asalarilar, shuningdek, "qotil asalarilar" sifatida ham tanilgan, afrikalik asalarilarning Evropa asalarilari bilan chatishtirish natijasida paydo bo'lgan gibrid zotdir. Bu asalarilar tajovuzkor xulq-atvori va mudofaa tabiati bilan mashhur. Afrikalik asalarilar yuqori mahsuldor, ammo ular ko'p miqdorda to'planish va chaqishga moyilligi sababli ularni boshqarish qiyin bo'lishi mumkin.

Xulosa: Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, asalari zotlari dunyosi xilma-xil va qiziqarli bo'lib, har bir zot o'ziga xos xususiyatlar va afzalliklarga ega. Asalarichilar o'zlarining ehtiyojlari va afzalliklaridan kelib chiqqan holda turli xil asalari zotlarini tanlashlari mumkin. Muvaffaqiyatli asalarichilik va bu muhim changlatuvchilarni saqlab qolish uchun turli xil asalari zotlarining xususiyatlarini tushunish juda muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Asalarichilikda tajriba ishlari. V. Bravarskiy. Sh. Suyarqulov. Ya. Brindza. V. Otchenashko. Toshkent- "Print. Media" bosmaxonasi. 2021 yil.
2. Gulov A.N., Borodachev A.V., Beryozin A.S. Vozrast trutney i kachestvo trutney. Pchelovodstvo", 2015, №4, str. 44-46 b.

3. Jamolov, R. Q., Xatamova, D. M., Xolmatova, M. A. (2022). Asalarilar oilasining yashash tarzi. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(10-2), 666-671b
4. R. Jamolov., O. To'rayev, D. Xatamova. *Asalarichilik asoslari*, Farg'ona Classik, 2022.
5. R. K. Jamolov, "Ona asalarining eksterer va interver ko'rsatkichlari", *Proceedings of International Conference on Modern Science and Scientific*. 2023 yil
6. R. Jamolov, H. Raximov, A. Tojaliyev. *Asalarining harakatlanuvchi azolari*. *Journal of Science-Innovative Research in Uzbekistan* 1 (7), 282-287 b
7. No'monjonov Muhiddin Gulomjon, O. G., O'G'Li, P. A. T., & O'G'Li, B. S. A. (2020). Oddiy bo'y modaron o'simligining morfo-fiziologik tavsifi va shifobaxsh xususiyatlari. *Science and Education*, 1(4), 26-29.
8. Numonjonov, M. G., Parpiyev, A. T., Numonjonova, M. G., & Bozorboyev, S. A. (2021). Civandon (*achillea millefolium*l.) o'simligidagi vitaminlar va ularning inson salomatligidagi ahamiyati. *ACADEMICIA: Xalqaro multidisipliner tadqiqot jurnali*, 11(6), 912-917.
9. Numonjonov, M. G., Parpiyev, A. T., Numonjonova, M. G., & Bozorboyev, S. A. (2021). Vitamines in the yarrow (*achillea millefolium*l.) plant and their importance in human health. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(6), 912-917.
10. Numonjonov M.G., Parpiyev A.T., Bozorboyev Sh.A., Vakhobova Sh.A. Alkaloids in some medicinal plants (*CAPPARIS L*, *HYPERICUM L*, *ACHILLEA L*.) their structure and significance. *SCIENCE AND EDUCATION scientific journal* ISSN 2181-0842 volume 1, ISSUE 4. July 2020
11. X. Mavlonjon, B. Shohruxbek, Q. Paxlovonjon - *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 2023